

Iran ja erityisesti Nasrin Sotoudehin tapaus

Euroopan parlamentin päätöslauselma 20. tammikuuta 2011 Iranista ja Nasrin Sotoudehin tapauksesta

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Iranista, etenkin ihmisoikeuksia koskevat päätöslauselmat ja erityisesti 10. helmikuuta 2010¹ ja 8. syyskuuta 2010² antamansa päätöslauselmat,
- ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusvaltuutetun Navi Pillayn 23. marraskuuta 2010 antaman julkilausuman, jossa tämä ilmaisi huolensa Nasrin Sotoudehin tapauksesta ja totesi, että kyse on paljon laajamittaisemmista tukahduttamistoimista ja että ihmisoikeuksien puolustajien tilanne Iranissa on käymässä kaiken aikaa hankalammaksi,
- ottaa huomioon, että ihmisoikeuksien puolustajista annettussa Yhdistyneiden kansakuntien julistuksessa, jonka YK:n yleiskokous yksimielisesti hyväksyi vuonna 1998, todetaan, että valtioiden on toteutettava kaikki tarpeelliset toimenpiteet varmistaakseen, että toimivaltaiset viranomaiset suojelevat ihmisoikeuksien puolustajia väkivallalta, uhkauksilta, kostolta, tosiasialliselta tai oikeudelliselta haitalliselta syrjinnältä, painostukselta tai muilta mielivaltaisilta toimilta, joiden kohteeksi he voisivat joutua ihmisoikeuksien edistämistä koskevien oikeutettujen toimien seurauksena,
- ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen sekä lapsen oikeuksista tehdyn yleissopimuksen, joiden sopimuspuolena Iran on,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 21. joulukuuta 2010 antaman päätöslauselman Iranin islamilaisen tasavallan ihmisoikeustilanteesta,
- ottaa huomioon työjärjestyksen 122 artiklan 5 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että tunnettu iranilainen ihmisoikeusjuristi Nasrin Sotoudeh tuomittiin 11 vuodeksi vankeuteen syytettynä "kansallisen turvallisuuden vastaisesta toiminnasta", iranilaisen Centre for Human Rights Defenders -ihmisoikeusjärjestön jäsenyydestä, siitä, ettei hän ollut käyttänyt hijabia (muslimien käyttämä asuste) videoidussa viestissä, ja "hallituksen vastaisesta propagandasta"; toteaa, että häneltä evättiin myös oikeus harjoittaa lakimiehen ammattia ja oikeus matkustaa 20 vuoteen tuomion loppuun suorittamisen jälkeen,

---

¹ EUVL C 341 E, 16.12.2010, s. 9.

² Hyväksytyt tekstit, P7_TA(2010)0310.

- B. ottaa huomioon, että Sotoudeh, joka on kahden lapsen äiti, pidätettiin 4. syyskuuta 2010, häntä pidettiin pitkiä aikoja eristyksessä, tietojen mukaan häntä kidutettiin, hänen ei annettu ottaa yhteyttä perheeseensä eikä asianajajaan ja hän oli vähällä kuolla nälkälakoon, johon hän oli ryhtynyt vastalauseena vankilaolosuhteille ja oikeusturvasäännösten rikkomiselle,
- C. ottaa huomioon, että Sotoudehin aviomies Reza Khandan kutsuttiin poliisin kuultavaksi 15. tammikuuta 2011 ja hän oli pidätettynä yön yli, hänet vapautettiin kolmannen henkilön antamaa takuuta vastaan ja häntä syytetään vaimonsa oikeuksien puolustamisesta,
- D. ottaa huomioon, että Nasrin Sotoudeh on ollut ashura-juhlan aikana järjestettyjen mielenosoitusten jälkeen 27. joulukuuta 2009 pidätetyn Alankomaiden kansalaisen Zahra Bahramin asianajaja ja että tämä tuomittiin hiljattain kuolemaan,
- E. toteaa, että Sotoudehin tuomio on osoitus ihmisoikeusjuristeihin ja -aktivisteihin Iranissa kohdistuvista järjestelmällisistä hyökkäyksistä, kuten myös ihmisoikeuksia puolustavien lehtimiesten komitean (Committee of Human Rights Reporters, CHRR) perustajiin kuuluvan tunnetun aktivistin Shiva Nazaraharinin tuomitseminen 7. tammikuuta 2011 neljäksi vuodeksi vankeuteen ja 74 raipaniskuun sekä tunnetun asianajajan Mohammad Seifzadehin tuomitseminen 30. lokakuuta 2010 yhdeksäksi vuodeksi vankeuteen ja asianajajan ammatin harjoittamisen kieltäminen tältä kymmeneksi vuodeksi; ottaa huomioon, että ihmisoikeusjuristi Mohammad Oliyafar suorittaa vuoden vankeusrangaistusta asiakkaidensa puolustamisen vuoksi; ottaa huomioon, että muita ihmisoikeuksien puolustajia, muun muassa Mohammad Ali Dadkhahia, Abdolfattah Soltania ja Houtan Kiania, uhkaa syytteenpano Iranissa,
- F. ottaa huomioon, että yli vuosi ashura-juhlan yhteydessä joulukuussa 2009 järjestettyjen mielenosoitusten jälkeen sadat pidätetyt Iranin kansalaiset viruvat vankilassa ja viranomaiset ovat jatkaneet pidätyksiä koko vuoden aikana erityisesti 7. joulukuuta 2010 järjestetyn vuosittaisen opiskelijoiden päivän yhteydessä ja että Amnesty International -järjestön antamien raporttien mukaan yli 70 opiskelijaa on yhä pidätettynä,
- G. toteaa, että toimittajat ja verkkopäiväkirjojen kirjoittajat ovat myös edelleen maalitauluna ja tietojen mukaan yli 30 toimittajaa on tällä hetkellä telkien takana ja sananvapaus on evätty jopa Iranin kulttuurielämän maineikkailta edustajilta, kuten elokuvaohjaaja Jafar Panahilta, jolta kiellettiin elokuvien tekeminen 20 vuodeksi ja joka tuomittiin kuudeksi vuodeksi vankeuteen joulukuussa 2010,
- H. ottaa huomioon, että pakottamalla saadut tunnustukset, vankien kidutus ja huono kohtelu, valvottaminen, eristäminen, salaiset pidätykset sekä julma, epäinhimillinen ja halventava kohtelu, fyysinen pahoinpitely sekä seksuaalinen väkivalta ja järjestysvallan edustajien rankaisematta jättäminen ovat edelleen yleisiä ilmiöitä Iranissa, mikä antaa aiheen epäillä vahvasti oikeuskäsittelyjen oikeudenmukaisuutta ja avoimuutta Iranissa,
- I. ottaa huomioon, että sen sijaan, että ilman oikeudenkäyntiä suoritettujen teloitukset tutkittaisiin, teloitettujen surevat omaiset saattavat joutua pidätetyksi, kuten kävi Mahdi Ramazanille, joka pidätettiin poikansa haudalla joulukuussa 2010 ja jolle määrättiin kohtuuttomat takuut, joita hänen on mahdotonta maksaa,

- J. ottaa huomioon, että Iran on luvannut kansainväliselle yhteisölle noudattavansa kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaa kansainvälistä yleissopimusta,
1. kehottaa Iranin islamilaisen tasavallan hallitusta vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta Nasrin Sotoudehin ja kaikki muut mielipidevangit ja katsoo, että Nasrin Sotoudehin tuomio on poliittinen ja sillä pyritään estämään yhtä Iranin johtavista ihmisoikeuksien puolustajista harjoittamasta toimintaansa;
  2. tuomitsee jyrkästi Nasrin Sotoudehille langetetun erityisen ankaran tuomion ja tämän aviomiehen pelottelun ja kiittää Sotoudehia tämän osoittamasta rohkeudesta ja sitoumuksesta;
  3. kehottaa Iranin islamilaista tasavaltaa noudattamaan lakimiesten asemaa koskevien YK:n peruseriaatteiden mukaisia vaatimuksia, joiden mukaan asianajajilla on oltava oikeus suorittaa työnsä ilman uhkailua, esteitä, häirintää tai asiatonta puuttumista ja joissa todetaan, että asianajajilla on oikeus sananvapauteen ja myös oikeus osallistua julkisiin keskusteluihin lakia, oikeudenkäyttöä sekä ihmisoikeuksien edistämistä ja suojaamista koskevissa asioissa;
  4. pitää oikeuskäsittelyjen oikeudenmukaisuuden ja avoimuuden puutetta erittäin valitettavana ja kehottaa Iranin viranomaisia ja huolehtimaan oikeusturvasta lainsäädännön ja käytännön tasolla; vetoaa Iranin oikeuslaitoksen korkeimpaan oikeusviranomaiseen ajatolla Sadegh Amoli Larijaniin, jotta tämä perustaisi riippumattoman toimikunnan, jonka tehtävänä olisi tutkia ihmisoikeusjuristien syytteesenpanoa ja saattaa vastuuseen kaikki julkisen vallan edustajat, jotka ovat osallistuneet laittomiin menettelyihin;
  5. kehottaa viranomaisia toimimaan turvallisuusjoukkoihin kuuluvien ihmisoikeusloukkaajien rankaisemattomuutta vastaan; pyytää toistamiseen antamaan riippumattoman tahon tutkia väitteet kesäkuun presidentinvaalien jälkeen ilman oikeudenkäyntiä suoritetuista teloituksista ja saattamaan syylliseksi epäillyt oikeuden eteen;
  6. kehottaa Iranin hallitusta tekemään täysipainoista yhteistyötä kaikkien kansainvälisten ihmisoikeusmekanismien kanssa, tutkimaan edelleen ihmisoikeuksiin ja oikeusalan uudistuksiin liittyvää yhteistyötä Yhdistyneiden kansakuntien kanssa sekä panemaan täysimääräisesti täytäntöön yleisen määräaikaisarvioinnin suositukset;
  7. kehottaa antamaan uudestaan mandaatin YK:n erityisraportoijalle, joka tutkii ihmisoikeuksiin liittyviä väärinkäytöksiä ja kannustaa siihen, että Iranissa ihmisoikeusloukkauksiin syyllistyneet henkilöt saatetaan vastuuseen;
  8. vetoaa Iranin viranomaisiin, jotta nämä myöntäisivät Punaiselle Puolikuulle pääsyn tapaamaan kaikkia vankeja ja antaisivat kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen seurata maan tilannetta;
  9. kehottaa Iranin viranomaisia harkitsemaan uudelleen Zahra Bahramille langetettua tuomiota sekä myöntämään hänelle oikeudenmukaisen oikeudenkäynnin ja antamaan hänelle Alankomaiden kansalaisena mahdollisuuden tavata Alankomaiden viranomaisia

kansainvälisten normien mukaisesti;

10. kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa suunnittelemaan Euroopan ihmisoikeus- ja demokratiavälineen (EIDHR) yhteyteen lisätoimia, joilla suojellaan aktiivisesti iranilaisia ihmisoikeuksien puolustajia, ja kannustaa jäsenvaltioita ja paikallisviranomaisia tukemaan EU:n turvapaikkakaupunkiohjelmaa, kansainvälistä turvakaupunkiverkostoa ja muita vastaavia aloitteita;
11. vaatii, että nykyistä luetteloa henkilöistä ja organisaatioista, joihin sovelletaan EU:n matkustuskieltoa ja varojen jäädyttämistä, laajennetaan siten, että se koskee niitä Iranin viranomaisia, jotka ovat vastuussa ihmisoikeusloukkauksista, sorrosta ja vapauden rajoittamisesta Iranissa;
12. kehottaa EU:n edustajia ja komission varapuheenjohtajaa / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkeaa edustajaa aloittamaan uudelleen ihmisoikeusneuvottelut Iranin islamilaisen tasavallan kanssa;
13. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille, Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusneuvostolle, Iranin korkeimman oikeuden presidentille sekä Iranin islamilaisen tasavallan hallitukselle ja parlamentille.